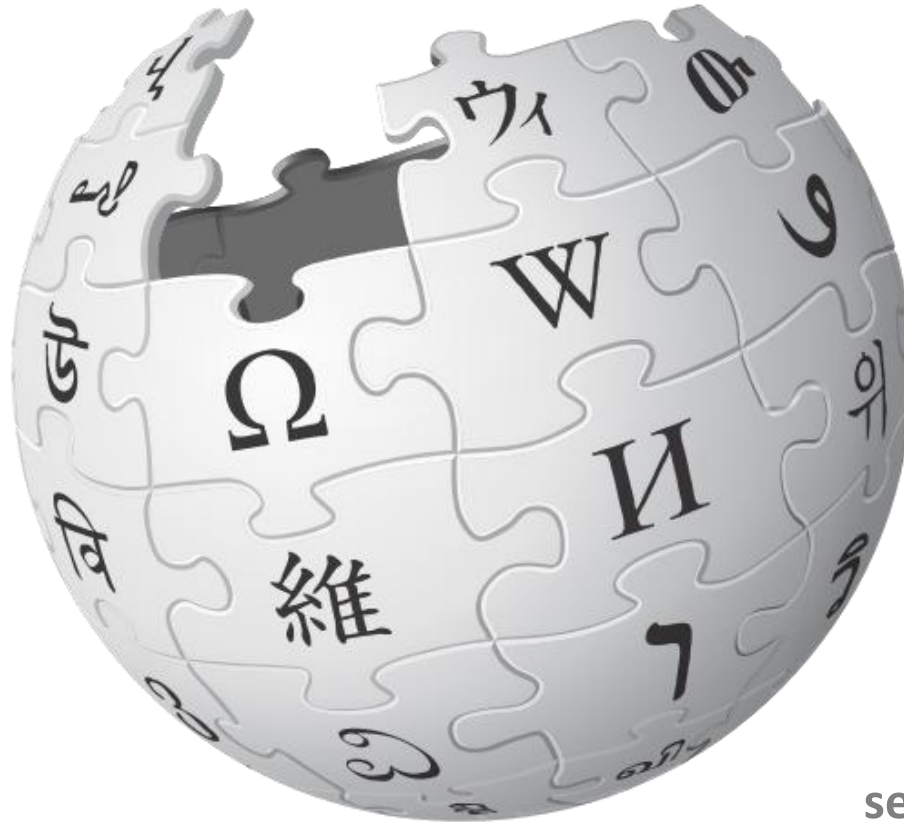

Wikipedie

seznamte se, prosím

leden 2015
Vojtěch Veselý
seniori@wikimedia.cz

Co je to Wikipedie?

- Nejobsáhlejší encyklopedie všech dob
- 5. nejnavštěvovanější web světa
- 1. zdroj informací pro vaše děti a vnoučata
- **Koníček pro statisíce lidí**
 - Jenom Česká Wikipedie má 2000 pravidelných dobrovolných přispěvatelů-wikipedistů
 - Alespoň jednou do České Wikipedie zkusilo napsat přes sto tisíc lidí

Jak to všechno začalo

- 2000: Nupedia
 - Vytvářena pouze akademiky
 - Složitý peer-review proces
 - Po roce fungování jen 21 schválených článků
- 2001: Wikipedia
 - Experimentální vedlejší projekt
 - Přispívat může kdokoli, i bez registrace
 - 1 milion článků po 5 letech
 - Dnes 30 milionů článků v 287 jazycích

Zakladatelé Nupédie a Wikipedie Jimmy Wales a Larry Sanger

Jak to všechno začalo

- 2002: Česká Wikipedia
 - Založil esperantista Miroslav Malovec
 - Dnes přes 310 tisíc článků
 - Přes 12 milionů editací
 - 3 miliony zobrazených stránek denně
- 2003: Wikimedia Foundation
 - Založil Jimmy Wales
 - Nadace financující Wikipedii
 - Nezávislost, nepřijímá státní peníze

WIKIPEDIĚ
Otevřená encyklopedie

Principy Wikipedie

- Webová stránka typu „**wiki**“
 - Může ji upravovat každý přímo z internetového prohlížeče
- Wikipedie je **svobodná**
 - Nepoužívá ©, ale licenci [Creative Commons](#)
 - Ve Wikipedii nejsou žádné reklamy, provoz platí dárce
- Wikipedie je **encyklopedie**
 - Informace v ní musí být ověřitelné a významné
 - **Není** to slovník, blog, noviny, diskusní fórum, prostor pro prezentaci vlastních názorů, propagaci či vlastní výzkum

Wikipedie je svobodná encyklopedie

- Každý může napsat článek
- Každý může jakýkoliv článek upravit
- Nikdo není vlastníkem článku
- Všichni wikipedisté jsou si rovni
- Nikdo není za editování článků placen
- O změnách pravidel a mazání článků diskutuje komunita (případně se hlasuje)

Komunita České Wikipedie

- 240 000 registrovaných uživatelů
- 1800 aktivních (aspoň 1 editace za měsíc)
- 80 velmi aktivních (100+ editací za měsíc)
- 30 správců (anglická 1500)
 - správce má pravomoci pouze technické (mazat a uzamykat články, blokovat vandaly), ne rozhodovací
 - přirozená autorita
 - voleni a odvolávání komunitou

Mates [[editovat zdroj](#)]

Mates (diskuse • příspěvky • počítadlo 1 • počítadlo 2 • články • shrnutí • zablokování • všechny projekty)

- *žádost podána*: 7. 11. 2013, 16:23 (UTC)
- **hlasování končí**: 21. 11. 2013, 16:23 (UTC)

Zdůvodnění [[editovat zdroj](#)]

Milé kolegyně a milí kolegové,

rád bych před Vás předstoupil s žádostí o přidělení práv správce. Na Wikipedii působím něco přes dva roky a za tu dobu jsem se snažil co nejvíce pochopit a poznat komunitu projektu, stejně jako fungování projektu jako takového. Za ty dva roky jsem nastřádal něco přes 4 tisíce editací různých článků, nejvíce však z oboru hudebního, několik jsem jich zpracoval alespoň částečně do formy bližící se dobrému článku a jeden článek z mého pera na tuto metu dokonce dosáhl. Nepovažuji to za nic světoborného, nepopírám, že psaní článků mi jde celkem pomalu a je zde mnoho editorů, kterých si pro jejich tvůrčí činnost vážím více nežli sebe. Zlobím se dokonce na svou osobu, že jsem si dokonce dopřál několikaměsíční pauzu v období dubna až srpna tohoto roku.

Zároveň mám však pocit, že mi tato mezera pomohla v náhledu na komunitní procesy a diskuse. Od svého návratu do výraznějšího přispívání se snažím v diskusích vystupovat mnohem více smířlivě nežli před pauzou a hledat kompromisy. Nevyhledávám spory, naopak se snažím o mediaci bouřlivějších diskusí. Vždy při diskusi respektuji stranu s opačným názorem a zvažuji, zda její argumenty nejsou přesvědčivější nežli moje. Při diskusích kladu velký důraz na dodržování zásad Wikietikety a přísný zákaz osobních útoků. Vlastní názor vždy podřizuji konsenzu komunity, důkazem toho může být fakt, že názorově jsem skalní nepřechylovač, líbí se mi portály a pokud by bylo po mém, Wikietiketa by byla závazným pravidlem. (Naštěstí po mém není! :-)) Dlouhou dobu jsem neměl ani odvahu s žádostí přijít, protože mi na mysl vždy přišla otázka: Klasifikuji tě tyto zásady na důležitou roli správce, kterému dává komunita svou důvěru?

Práva správce bych využíval hlavně na boj s vandalismem, hlavně stálá neschopnost aktivně zastavit anonymní záškodníky mě přesvědčila žádost podat. Chtěl bych stávajícím správcům pomáhat v údržbě Wikipedie. Myslím, že jsem připraven i aktivně rozhodovat některé diskuse o smazání a podobné záležitosti. Blokování zavedených kolegů z komunity, která by mi dala důvěru a přidělila s ní i toto právo, beru jako vysoce krajní možnost; všechny spory se dle mého soudu dají hodně dlouho řešit slovní cestou. Pokud bych přecijen zavedeného kolegu chtěl zablokovat, budu nejprve preferovat možnost kratšího "upozorňovacího" bloku, protože delší zamezení editace naopak škodí jak projektu tak jeho komunitě. Zastávám názor, že v případě větších problémů se zavedeným wikipedistou má takovou věc řešit arbitrážní výbor a správci pak pouze mohou vynucovat přijatá opatření.

Nyní už je tedy jen řada na Vás, vážení a milí, abyste rozhodli, zda mám dostatečnou Vaši důvěru k propůjčení těchto výsostných práv. --[Mates \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 16:23 (UTC)

Hlasování [[editovat zdroj](#)]

Pro [[editovat zdroj](#)]

1. Doufám, že budeš aktivní – a to nejen při hlídání posledních změn (což v posledních dnech vidím), ale i při psaní článků. Nenapadá mě nic, co by mě přimělo hlasovat proti – máš můj hlas. --[Marek Koudelka \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 16:30 (UTC)
2. Všímám si tvé aktivity v posledních změnách a máš všeobecné morální předpoklady k tomu, aby ses správcem stal, takže máš i mou důvěru. K blokování zavedených uživatelů porušujících pravidla, ke kterému se naštěstí nemusí sahat často, se propracuješ časem, až získáš více zkušeností. Pak už ti napoví intuice. „Vždy při diskusi respektuji stranu s opačným názorem a zvažuji, zda její argumenty nejsou přesvědčivější nežli moje.“ – tato slova by si měli vzít k srdci i někteří mnohem zkušenější kolegové, naštěstí jich není mnoho a jejich počet se navíc oproti minulosti snížil. — [Loupežník \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 16:46 (UTC)
3. Pracuje, chce pomoci, není na mém osobním blacklistu, takže podporuji. :) --[Ragimiri](#) 7. 11. 2013, 16:47 (UTC)
4. Na tvých editacích a vystupování v diskusích nevidím nic záporného, naopak, vidím tam hned několik kladů, z nichž některé si konečně zmínil sám ve své žádosti. Považuji za zbytečné to nějak podrobněji rozebírat, myslím, že budeš schopen užívat správcovských nástrojů s rozumem. Proto jednoznačně pro. --[Mario7 \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 17:39 (UTC)
5. Pro návrh. --[Jan Polák \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 18:36 (UTC)
6. Rád hlasuji pro. — [Draceane \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 20:08 (UTC)
7. Bez námitek.--[Zákupák \(diskuse\)](#) 7. 11. 2013, 20:13 (UTC)

Rozhodovací procesy

- hlasování: volba správců, schvalování nových pravidel, schvalování tzv. „nejlepších článků“
- diskuse: mazání článků (dřív hlasování), návrhy nových pravidel
- konflikty mezi wikipedisty
 - wikietiketa, diskuse, mediace, arbitráž
- konsensus, konsensus, konsensus

Další projekty Wikimedia Foundation

- Commons – <https://commons.wikimedia.org>
 - Úložiště více než 20 milionů svobodných obrázků
- Wikislovník – <https://cs.wiktionary.org>
 - Český má 59 tisíc hesel ze 135 jazyků
 - Anglický 3,7 milionu hesel z 1100 jazyků
 - Francouzský 2,5 milionu hesel z 3500 jazyků
- Wikizdroje – <https://cs.wikisource.org>
 - Knihovna svobodných děl (např. Karel Čapek)
- Další projekty – [Wikicitáty](#), [Wikizprávy](#), [Wikicesty](#)...

Orientace ve Wikipedii

- **Modrý odkaz** – vede na další článek
- **Červený odkaz** – článek čeká na někoho (třeba na vás), aby ho založil
- **[1]** – tzv. reference, kliknutím se dostaneme na „poznámku pod čarou“, kde bývá odkaz na zdroj
- – externí odkaz, vede ven z Wikipedie
- **Obrázek** – kliknutím na něj se dostaneme na Commons, kde jsou další detaily
- **Kategorie** – kliknutím se dostaneme k příbuzným článkům a dalším kategoriím

Orientace ve Wikipedii – záhlaví

- **Diskuse** – každý článek má vlastní diskusi (červený nápis znamená zatím prázdnou diskusi)
- **Zobrazit historii** – každý článek má vlastní historii, je tam seznam odkazů na starší verze článku, jména autorů a možnost verze porovnat
- **Editovat** – stačí kliknout a můžeme rovnou něco opravit či napsat a uložit, změna se hned projeví!
- **Editovat zdroj** – editování pro pokročilejší

Jak opravit chybu v článku

(méně důležité kroky jsou šedivou barvou)

1. Najdeme chybu.
2. Klikneme na tlačítko **Editovat** (v horním menu).
3. Počkáme, až se načte editor (trvá to max. pár sekund).
4. Vyskočí tabulka „Vítejte ve VisualEditoru“. Nemusíme jí věnovat pozornost, stačí dole kliknout na **Pokračovat**. (Tato uvítací tabulka se objeví jen poprvé, takže při dalším editování bychom se s ní setkat už neměli.)
5. Pokud náhodou nejsme přihlášení, objeví se červeně zarámované upozornění, že nejsme přihlášení. To stačí odkliknout křížkem. (Lze tedy editovat i bez přihlášení, je lepší se ale přihlásit.)
6. Už můžeme psát přímo do textu – **opravíme chybu** (např. překlep).
7. Vpravo nahoře klikneme na zelené tlačítko **Uložit stránku**.
8. Vyskočí malé okno, napíšeme **Shrnutí editace** (např. „Oprava chyby“).
9. Můžeme také editaci označit za **malou** (což oprava drobné chyby asi je).
10. Vpravo nahoře v malém okně klikneme na zelené tlačítko **Uložit stránku**.
11. **Hotovo!** Pokud je vše v pořádku, nahoře se na pár sekund objevila tabulka s upozorněním, že změny byly uloženy.
12. Ještě to můžeme pro jistotu zkontrolovat kliknutím na tlačítko **Zobrazit historii** (v horním menu), kde by už měl být zapsaný záznam o naší editaci.

„Je škoda, když mají senioři pocit, že o jejich zkušenosti a znalosti nikdo nestojí, a přitom by mohli velmi užitečně přispět ke vzdělávání mladé generace.“

— prof. Jan Sokol, wikipedista a senior, iniciátor programu „Senioři píší Wikipedii“

Senioři píší Wikipedii

- „Senioři píší Wikipedii“ je program pro seniory, které Wikipedie zaujala a chtěli by se s ní více seznámit, ať už jako čtenáři nebo jako přispěvatelé-wikipedisté
- Pořádáme kurzy psaní Wikipedie
 - Spolupráce s MKP, Centrem Elpida, U3V,...
- Přednášky, besedy, kurzy editování, články, brožurky
- V plánu: „Wikiklub“ – pravidelné konzultační hodiny pro pokročilé, možnost v klidu psát články

Senioři píší Wikipedii

- [Wikipedie je ideální poslání pro seniory](#)
– článek prof. Jana Sokola na webu www.i60.cz
- [Jak se stát zdatným wikipedistou](#)
– seriál článků od prof. Jana Sokola na webu www.i60.cz
- <http://seniori.wikimedia.cz> – naše stránky
- seniori@wikimedia.cz – náš e-mail (nebojte se nám s čímkoli napsat, např. o rady ohledně editování či další tipy jak toho ve Wikipedii co nejvíc najít, rádi Vám pomůžeme!)
- **Dejte o nás vědět svým přátelům!**